

Dalabyggð, b.t. sveitarstjóra
Miðbraut 11
370 Búðardal

Stykkishólmi, 30. mars 2020

Efni: Athugasemdir við kynningarfundir Breiðafjarðarnefndar um framtíð Breiðafjarðar og framgöngu, yfirlýsingar og stefnu nefndarinnar.

Á 177. fundi Breiðafjarðarnefndar þann 27. febrúar 2020 var tekin fyrir bókun Stykkishólmsbæjar vegna erindis Ásgeirs Gunnars Jónssonar þar sem hann kemur á framfæri athugasemdum varðandi framgöngu, yfirlýsingar og stefnu Breiðafjarðarnefndar, m.a. á kynningarfundum um framtíð Breiðafjarðar í Stykkishólmi þann 22. janúar sl.

Breiðafjarðarnefnd þakkar Stykkishólmsbæ erindið og tekur heilshugar undir afgreiðslu bæjarstjórnar um mikilvægi viðtæks samráðs og að tryggja áframhaldandi meirihluta heimamanna við stjórn svæðisins.

Vegna bréfs Ásgeirs Gunnars vill nefndin koma eftirfarandi á framfæri við sveitarfélagið:

Breiðafjarðarnefnd er að meirihluta skipuð fulltrúum sveitarfélaga við fjórðinn. Hún telur mikilvægt að hafa náið samráð við sveitarfélög, íbúa, atvinnulíf, landeigendur og aðra hagsmunaaðila við Breiðafjörð um mótun framtíðar svæðisins. Nefndin hefur samþykkt að á árinu 2020 verði lögð áhersla á samantekt efnis um valkosti fyrir framtíð Breiðafjarðar. Fræðslufundir í sveitarfélögunum við fjórðinn eru hluti af þeirri vinnu en samráð og samtal heldur svo áfram. Afrakstur vinnunnar verður tekinn saman í greinargerð sem send verður sveitarfélögunum til umsagnar. Að lokum verður niðurstöðu vinnunnar skilað til umhverfis- og auðlindaráðherra. Rétt er að árétta að nefndin tekur engar ákvarðanir um framhaldið en hún leggur fram sínar tillögur til ráðherra, í samræmi við hlutverk nefndarinnar skv. lögum nr. 54/1995 um vernd Breiðafjarðar.

Framtíð Breiðafjarðar

Markmið nefndarinnar er að tryggja góða framtíð Breiðafjarðar. Í því felst m.a. að við fjórðinn þrífist áfram öflugt samfélag sem byggir á fjölbreyttum stoðum og nýtir auðlindir á sem sjálfbærastan máta. Breiðafjarðarnefnd leggur höfuðáherslu á að heimamenn hafi áfram ríka aðkomu að stjórnun svæðisins og eigi meirihluta í þeim nefndum og ráðum sem mögulega koma að stýringu svæðisins.

Fræðslufundirnir sem nefndin hefur staðið fyrir í sveitarfélögunum við fjórðinn, og er vísað til í erindi Ásgeirs Gunnars, voru hugsaðir sem almenn kynning á þeim kostum sem til staðar eru fyrir svæðið. Þeir helstu eru að: a) endurskoða núverandi lög, b) tilnefna svæðið á Ramsarskrá, c) tilnefna svæðið á heimsminjaskrá UNESCO eða d) gera svæðið að þjóðgarði. Á fundunum hefur nefndin hvatt til umræðna og fyrirspurna til þess sem flest sjónarmið kæmst til skila til nefndarinnar. Það er ljóst, óháð því hvaða leið verður í

endanlegum tillögum nefndarinnar, að lagt verður í enn frekari kynningu og samráð um hana þegar þar að kemur.

Endurskoðun laga um vernd Breiðafjarðar

Ef niðurstaðan verður að hafa svæðið áfram undir sérstökum lögum um vernd Breiðafjarðar, þá er Breiðafjarðarnefnd þó á einu máli um mikilvægi þess að endurskoða og uppfæra lög til nútímalegs horfs. Nefndin hefur þegar sent umhverfisráðherra greinargerð þar sem að hún útlistar áhersluatriði nefndarinnar hvað þetta varðar. Greinargerðin hefur verið birt á heimasíðu nefndarinnar undir liðnum „Framtíð Breiðafjarðar“.

Þjóðgarður við Breiðafjörð

Verði niðurstaða nefndarinnar að leggja til við ráðherra að stofna þjóðgarð í Breiðafirði og ráðherra héldi áfram með málið er óvíst að Breiðafjarðarnefnd kæmi að þeirri vinnu. Við stofnun þjóðgarða nú á tímum er lögð áhersla á að útfærsla, skipulag og uppbygging þjóðgarða sé unnin í nánú samráði við sveitarfélög, íbúa, atvinnulíf, landeigendur og aðra hagsmunaaðila á svæðinu. Um þjóðgarða eru smíðaðar verndar- og nýtingaráætlanir þar sem lögð er áhersla á að finna samhljóm allra hagsmunaaðila. Nokkuð víst er að stuðst yrði við svipað stjórnskipulag og er í Vatnajökulsþjóðgarði, þar sem heimamenn eiga meirihluta í nefndum og ráðum sem taka stefnumótandi ákvarðanir um svæðið.

Þjóðgarður er fyrirkomulag sem veitir meðal annars tæki til þess að stýra umferð ferðamanna um Breiðafjarðarsvæðið en sú breyting á náttúruverndarlögum nr. 60/2013, þar sem lagt er til að landeigendur hafi meiri rétt til að ákveða hvort land þeirra í byggð sé nýtt undir endurteknar skipulegar hópferðir í atvinnuskyni, dugar ekki til skilvirkar stýringar.

Breiðafjörður á Ramsarskrá

Ramsarsamningurinn var upphaflega gerður til þess að tryggja sjálfbæra nýtingu auðlinda á votlendissvæðum. Það er því ljóst að skráning á lista yfir Ramsarsvæði hefði ekki þau áhrif að lokað yrði fyrir nýtingu. Skráning felur aftur á móti í sér að stjórnvöld skuldbinda sig til þess að standa vörð um svæðið, sérstaklega virkni og þjónustu vistkerfa. Lög viðkomandi ríkis gilda þó ávallt, svo sem skipulagslöggjöf og lög um náttúruvernd. Svæðið myndi ekki afsala sér réttindum á landi og stjórnun þess en skrifstofa samningsins gæti veitt stuðning og ráðgjöf varðandi stýringu svæðisins. Ef til þess kæmi að framkvæmdir á svæðinu myndu skerða verulega verndargildi þess gætu athugasemdir borist frá samningnum. Það gæfi stjórnvöldum tækfæri til að bregðast við eða þá að svæðið yrði tekið af skránni.

Breiðafjörður á heimsminjaskrá

Til þess að svæði sé gjaldgengt á heimsminjaskrá UNESCO þarf því að vera stýrt á skilvirkan hátt og um það þarf að gilda formleg verndar- og nýtingaráætlun. Slíka áætlun er ekki hægt að vinna öðruvísi en í nánú samráði við sveitarfélög, íbúa, landeigendur, atvinnulíf og aðra hagsmunaaðila. Skráning svæða á heimsminjaskrá er alþjóðlega viðurkennd aðferðafræði sem þekkt er um allan heim og setur svæðið á ákveðinn stall með merkilegustu náttúru- og menningarminjum heimsins, sem sérstök heimasíðuð lög

um verndun gætu aldrei gert. Um svæði á heimsminjaskrá UNESCO gildir það sama og um Ramsar að stjórnun svæðisins yrði áfram hjá heimafólki en stuðningur og ráðgjöf fylgdi skráningunni.

Að gefnu tilefni vill nefndin áréttta að hún lítur svo á að óháð því hvaða leið verður valin, muni lög um stjórn fiskveiða áfram halda gildi sínu og stjórn og eftirlit með fiskveiðum verða áfram í höndum Hafrannsóknastofnunar og Fiskistofu.

Breiðafjarðarnefnd telur að það hefði verið vanhugsað af nefndinni að einblína aðeins á endurskoðun laga um vernd Breiðafjarðar. Nefndin kaus heldur að nýta tækifærið og skoða alla kosti sem til staðar eru og leita álits um þá áður en lengra er haldið.

Virðingarfyllst,
f.h. Breiðafjarðarnefndar,

Erla Friðriksdóttir,
formaður Breiðafjarðarnefndar

Samrit sent til bæjarstjóra Stykkishólms, bæjarstjóra Snæfellsbæjar, bæjarstjóra Grundarfjarðarbæjar, oddvita Helgafellssveitar, sveitarstjóra Reykhólahrepps, bæjarstjóra Vesturbyggðar og Ásgeirs Gunnars Jónssonar.